

duliča, Kačiča itd., tudi latinske in grške klasike so imeli zelo v čisljih.

Po končanih gimnazijskih naukih niso dolgo pomisljali, kam bi se obrnili; posvetili so se duhovskemu stanu. Ker je pa tedaj njihova rojstvena župnija pripadala sekovski škofiji, stopili so v graško bogoslovnico. Z veliko marljivostjo so se poprijeli težkih bogoslovskih študij tako, da so bili 8. med 40 bogoslovci. V mašnika so bili posvečeni 26. julija 1856. Omeniti je, da so imeli kot bogoslovce četrtega leta imenitnega rojaka v bogoslovju, Njih prevzvišenost ljubljanskega knezoškofa J. Missia.

Na Nemškem so imeli naš gospod kot kaplan zelo težke službe v grdih hribovitih krajih. Akoravno so jih njihovi predniki ljubili in spoštovali zaradi njihove vstrajnosti in učenosti, niso se nič kaj posebno srečnega čutili med Nemci. Ko so 1859 nepozabljivi vladika Slomšek prestavili škofovski sedež od Sv. Andraža v Maribor in so bile do malega vse slovenske župnije združene z lavantinsko škofijo, potegovali so se tudi naš gospod, da bi prišli med svoje rojake in delovali v njih dušni prid, kar so tudi dosegli. Kaplanovali so na raznih krajih: pri Sv. Ani na Krembergu, v Majsbergu, potem so pa bili provizor na težavni župniji Sv. Antona na Pohorju. Od tod so prišli v Kapele kot župnik dne 1. januarja l. 1874. Tukaj se je začelo njihovo plodono delovanje; ne bom našteval, koliko dobrega so storili kot gorec pridigar na leci, kot vesten spovednik v spovednici, kolikim ljudem so podarili dušni mir in koliko so jih spravili k večnemu spravljenu z Bogom in svetom. To stori vsak katoliški duhovnik in je pripravljen tudi smrt trpeti, samo da spolni dolžnosti svojega svetega stanu. Bodí mi torej dovoljeno navesti, kar so storili za olesavo hiše božje.

(Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Framska razstava.

Iz Frama se nam piše: Prvi teden oktobra je bilo pri nas prav živahno gibanje. Odbor bralnega društva je za čas od 30. septembra do 7. oktobra osnoval razstavo za sadje tega kraja. Na posebno skrb g. Fr. Pirkmajerja, nadučitelja, in g. Miha Turnerja, krčmarja in posestnika, se je ta pisana razstava sijajno priredila. Kljub slabemu vremenu je bilo posebno prve tri dni obilno obiskovalcev od blizo in daleč.

Naša prva razstava je svoj dvojni namen popolnoma dosegla, namreč: 1. Spoznavati sadje različne sorte. Blizo 40 razstavljalcev je od vseh krajev doneslo menda do petsto različnih sort jabelk in grušek na ogled in razsodbo, katere je nam učeni sadjar g. Stigler iz Maribora krstil ali zaimenoval; mi pa smo imena študirali in popisali tako, da zdaj večinoma vse jabelke poznamo, samo da jim še za slovensko ime ne vemo; ker pitovne sorte so, žaliče, vse same ptujke.

Gosp. Stigler nam je svojem nagovoru izmed vseh razstavljenih sort posebno naslednje priporočil: 1. Mošančke, 2. Ananas-Rainette, 3. Belfleur, 4. Carmeliter-Rainette, 5. Cassler-Rainette, 6. Canada-Rainette, 7. Ribston-Pepping, 8. Damason-Rainette, 9. Gravensteiner, 10. Danziger Kantenapfel, 11. Kalvil, 12. Champagne Rainette, 13. Gold-Parmäne, 14. Eiserapfel, 15. Stettiner. Gruske pa, poleg domače tepke, še nekatere za prodajo: 1. Gute Loise, 2. Dechantbirne, 3. Winter-Butterbirne itd. Pri drugi razstavi bomo menda tudi že zvedeli slovenska imena!

Ta razstava je sijajno dosegla pa še tudi svoj

drugi namen, namreč: 2. Spodbujo ali vnemanje za sadjerejo. Akoravno se je v 10 letih v tem oziru pri nas čudovito veliko storilo tako, da so iz gošče nastali najlepši sadnjaki, iz ostrožja prirastle okusne jabelke, je še vendar na polju in bregu mnogo plohav, kjer bi na lepi solnčni legi lahko rastlo na stotine dobrih jablan. Ti prazni prostori se bodo marljivo zasajali, ker mnogotere gospodarje smo slišali govoriti: Zdaj bom pa jaz tudi začel sadje gojiti, saditi, cepiti, odkapati, snažiti in gnojiti, pobeliti in ovijati.

K tej spodbuji za sadjerejo so posebno pripomogli govori g. Stiglerja in g. profesorja Koprivnika, ki je v milodoneči slovenski besedi celo uro razlagal in priporočal sadjerejo kmetom. Svojo veliko moč so pokazali darovi in pohvalnice za najboljše pridelke. V to svrhu je tukajšna pošojilnica podarila 25 belih kron; pa tudi zvonki dobrotniki so nam darilca donesli. Največje darilo pa ti bodo, dragi kmetovalec, donesla drevesa tvojega sadnika, ako jih marljivo sadiš, umetno cepiš, in pametno shraniš, ter drago prodaš!

Sadna razstava.

Društvo »Kmetovalec« v Gotovljah priredi dne 28. t. m. v gostilnici g. Hausenbichlerja v Žalcu malo sadno razstavo in ob enem svoj XV. obč. zbor. Dnevni red: I. Razstava. 1. Od 9. ure predpoldne do 4. ure popoldne ogledovanje sadne razstave. II. Zborovanje. 2. Ob 4. uri popoldne otvorjenje zborovanja. 3. Vpisovanje društenikov, oziroma vplačevanje društenine. 4. Govor gosp. Belé-ta o napravljanju in zboljšanju sadjevca. 5. Okuševanje po gosp. Hausenbichlerju zboljšane sadjevca. 6. Nasveti. III. Zabava. Zvečer prosta zabava z godbo in plesom. Vstop k razstavi in zborovanju vsakemu prost. Prijatelje sadjereje k prav mnogobrojni udeležbi najprijazneje vabi Odbor.

Opomba: I. P. n. sadjerejci se aljudno vabijo, da razstavijo sveže, suho ali drugače pridelano sadje, orodje in druge pripomočke, potrebne sadjerejcu. 2. Namen razstave ni tekmovanje po darilih, ampak spoznavanje tistih sadnih vrst in priprav, katere se smejo v razširitev priporočati. 3. Oglasila k razstavi naj se pošljejo vsaj do 25. t. m., sadje in druga razstavila pa vsaj do 27. t. m. gosp. učitelju A. Petriček-u v Žalcu, kateri podaje tudi vsa druga pojasnila.

Sejmovi. Dne 20. oktobra v Mariboru. Dne 22. oktobra v Oplotnici, Sevnici, Celju (tudi konjski sejem), pri Sv. Petru pod Sv. gorami, na Vidmu ob Savi, v Ribnici in pri Mali Nedelji. Dne 24. oktobra v Poličanah (svinjski sejem) in Imenem (svinjski sejem). Dne 25. oktobra na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem) in na Bizeljskem.

Dopisi.

Iz Kostrivnici. (Marsikaj.) Ze nekaj dnij se klati po naši občini neki agent, ki zavoljo prisilnega in grdega obnašanja pač ni vreden, da zastopa katoliško zavarovalno družbo. Gotovo se ga bomo najlozje iznebili s tem, da se nikdo več po njem ne zavaruje. Taki petelini naj ostanejo doma ter tam prodajajo svoje neslanosti! — Po občini gre govorica, da si je pri zadnjem požaru v Kostrivnici naš »nebodigatreba« računil 10 fl. zato, ker je na pogorišču tako kričal, da ga nihče ni mogel razumeti. Tako postopanje ni postavno; zakaj gasilni red zapoveduje, da se mora o priliki požara pomagati brez vsake plače. Ob enem je pa tudi grdo in neusmiljeno, da se revnemu posestniku že itak majhna

zavarovalnina na tak način krči. — Dne 12. t. m. je nenadna smrt zadela kmetico Nežo Jagodič. Popolnoma zdrava se je ob 1/27 zjutraj naenkrat zgrudila pri ognjišču ter izdihnila svojo dušo. Bila je pridna in pobožna žena, ki je pogosto prejela sv. zakramente; zato smemo upati, da je smrt ni našla nepripravljene. Bog je daj večni mir in pokoj!

Z Dravskega polja. (Spota.) Prehodil sem to polje od Pohorskega rodovitnega vznožja do Ormoža. Na popotovanju, prišedši od fare do fare, od vasi do vasi, opazoval sem kraje, ljudstvo naše, šege in navade istega. Ob Pohorju najdeš res rodovitna polja, zelene travnike, krasne vrte s plemenitim sadjem, lepe snažne hiše. Vse to kaže, da ljudstvo v gmotnem oziru ni na slabem, a žalostno je v narodnem oziru; kajti od Bistrice do Maribora so slovenski napisi le bele vrane. Prebivalci v lepših in večjih krajih govoré nemško med seboj, izvzemši poljedelce. Dosti na boljšem gledé narodnosti je vse drugo protno Ptujsko polje razven mesta Ptuj. Res tu pa tam najdeš še nekatere nemške napise kakor: geprifter šmit. Če pa hočeš videti kaj posebnega, podaj se v Cirkovce. Od 4 pred cerkvijo rastočih divjih kostanjev je bil jeden pred 14 dnevi v spomladni obleki: v zelenem perju in v belem cvetju; stopi par korakov dalje, že ugledaš na lepej hišni steni veliko tablo s sledečim napisom: »Matheuz Baumann, Kleidermacher und Gemischtwarenhandlung.« Ako povprašaš: od kod je ta kaufman? Odgovor boš dobil: po rodu je Poljanec, a bil je na visokih šolah ter si je nemščino prisvojil, da pravi: Die vindiše sproh is kain sen sproh. Ako vprašaš, pri katerej sodnji je firma tega »kaufmana« vpisana, vsak ti pove, da je najbolj znana v Mariboru. Cirkovljani, zakaj mastite takega nemškega gospoda s slovenskimi vinarji in kronami? Čudno je tudi, da se ne sramuje tak magnat med »vindišerji« živeti?!

Opazovalec.

Z Murskega polja. (Z letino) je letos muropljski posestnik srednje zadovoljen. Najbolj je obrodila pšenica, kateri pa je cena tako pičila (5 fl. 20—40 kr. m. stot), da se pri obilni namlatitvi težko davek plača. Žita (rži) je bilo manj, ker so ga spomladne nevihte podrle. Lan je letos povoljen, tako tudi oves. Koruze in tikve (buče) so le za veliko potrebo, fižole je malo ali skoro nič, krompirja pa je srednje. S hajdino je precej slabo, ker je vsled suše pozno prišla iz zemlje in jo je dne 5. avgusta po nekaterih vaseh sklestila toča in pomandral strašen vihar. Ta vihar je na stotine drevja s koreninami vred podrli ali pa polomil. Ravno tako se je zgodilo s sadjem, da ni toliko pijače, kakor se je pokazalo; pač pa je bilo po vznožju goric in med goricami dosti lepega sadja, to je jabelk in grušek. Gorice so vsled suše precej hirale, ali pravočasni dež je trsje lepo okrepil in je letošnja vinska letina lanske enaka, le kvaliteta je boljša. Kjer več let niso škropili, tam je seveda pridelek slabši. Ali žal, sledovi trsne uši se že tu in tam vidijo; Bog nam pomagaj!

Iz ptujške okolice. (Uradovanje.) Kako nekateri slovenski župani po nepotrebnem v svojem uradovanju nemškutarijo v svojo sramoto in v sramoto slovenskega ljudstva, priča naslednji sejni zapisnik, ki mi je slučajno prišel v roké: Protocoll Sitzung beschluss hat beschlossen für . . . . . am 12. November 1893 1. Das hat die Kinder für Mutter Sorgen so Mutter für Kinder So kan die Gemeinde keine Unterschätzung geben weil hat, die Gemeinde solche Armen zu Versorgen das hate keine Kinder 2. der Sohn als Schneidermeister 3. die Tochter Schumacherin Meistrin und Besietz Gemeindeamt . . . . . am 11./12. 1893 . . . . . G. V. Zakaj je vendar to nepotrebno nemškutarjenje? Ako nemški tolikone znate, da bi pravilno pisali, pa ven-

dar ne sramotite Slovencev s tako nemško godljo, kateri se mora vsak smejeti. Ni morda naš lepi slovenski jezik toliko vreden, da bi se takšni »Protocolli« slovenski pisali? Kaj porečete k temu? Da ste to pisali slovenski, kar vendar boljše znate kakor nemški, bi bilo vsaj razumljivo, s to spakedrano nemščino pa ste se sami najbolj osmešili. Zato pa slovenski župani, poslužite se vendar vsi svojega materinega jezika pri uradovanju! — Ako že ta slučaj tako grajamo, grajati še nam je tembolj ptujski okrajni zastop, katerega načelnik pošilja slovenskim občanom dopise, na katerih zavitkih se bere: Vom Bezirksausschusse Pettau, Portofreie Dienst-sache, kakor sem se o tem na več krajih prepričal. Narodni ponos, narodna odločnost, kje si? ?!

Od Vojnika. (Važna stvar.) Neki Peterka (oziroma ravnatelj Schreiner) je dobil od c. kr. namestnije dovoljenje, da sme po mestih, trgih in tudi na kmetih predstavljati Kristusovo trpljenje. Pretečene dni so bile take predstave v Vojniku in Novicerkvi. Jaz nisem imel prilike biti navzoč, ali izvedel sem, da je bilo pri tem dosti — smeha. To pa mora vsacega pametnega človeka, kateri se ima kaj verskega čuta, v srce boleti. Bati se je, ako bodo postale te pasijonske igre preveč navadne, da se bodo igrale, kakor druge komedije, nedostojno — med smehom in krohotom; to pa se mora na vsak način zabraniti! Upam, da bo čast. duhovščina strogo pazila na te predstave ter ljudem zabranila se jih udeleževati, ako bodo namesto v spodbudo v pohujšanje. Sicer pa bi bilo najboljšo, da se od višjih oblastij prepovedo, ker ni misliti, da bi se resnobno in dostojno, s pravim namenom vršile, kakor v Gornjem Amergavu na Bavarskem. Dotični igralci si lahko gredó na drug način kruha služiti, ne pa Kristusovega trpljenja zlorabit v svoj dobiček!

Iz Vojniške okolice. (Vprašanja.) Čudne razmere v Vojniku mi dajo povod, da stavim sledeča vprašanja: Kedaj bodo prišli vojniški župljani do sporazumljenja, da bodo začeli staviti toliko potrebno novo župniško cerkev? Bojim se, da o Nikoli! Črez koliko let bodo vsi vojniški Slovenci postali toliko pametni, da ne bodo več s kupovanjem podpirali nemškutarskih trgovcev, svojih največjih nasprotnikov? Kedaj bodo vojniški Slovenci dobili toliko poguma, da bodo razdajali nemškutarsko trdnjavo Vojnik?

Iz Cvena. (Društveno.) Cvenska občina, katera obstoji iz vasij Cven, Mota, Krapje, je dala letos 9 sinov k vojakom, in kaj so občani storili? Ker je pevsko, bralno in gasilno društvo zgubilo svoje članove, napravili so v soboto dne 29. septembra odhodnico s prispevkom 50 kr. za vsako udeležujočo se osebo. Na odhodnici je bil zastopan domači pevski zbor deklet in moški pevski zbor, zraven so bili stariši in nekateri kmetje, pa tudi gospoda nadučitelj in učitelj. Gospod nadučitelj Tom. Pušenjak je novincem razložil pomen vojaškega stanu, njegovo čast in veselje, ter jim priporočal ljubezen do vere, starišev in domovine. Isto tako jim je gosp. načelnik zaveze gasilnih društev za politični okraj ljutomerski, Jože Rajh, na srce polagal vse dobro, kar si je v mladih letih sam skusil. Fantje so se veseli podali na pot z nado, da jih tam le sreča čaka, ne pa nesreča; kajti vrli vojak se lahko dosti priučí za svoje bodoče življenje. Pri tej veselici-odhodnici se je lepo videlo, da so zelo koristna društva, ako se jih udeležijo stariši in odrasli otroci. Primurski.

Od nemške meje. (Na grobu Slovenca.) Dne 24 sept. so v Apačah zvonovi zvonili Slovencu žalostinko, zagrizenim Nemcem pa veselíčko. Kako to? K večnemu počitku so polagali župnika Jakoba Hanžiča, ki so svojo dušo izdihnil v 63. letu svoje dobe. Bili so 40 let duhovnik in 14 let župnik v Apačah. Slovence

so ljubili neizmerno, zato so njih Nemci po strani gledali, in bojimo se, da bo odsedaj druga za Slovence v Nasovi, Plitvici in Leševah, kateri na gomili rajnega župnika prosijo ljubega Boga za dobrega naslednika, namreč takega, ki bo tudi Slovencem pravičen, katerih je v tej župniji dobra tretjina. Pokojnemu župniku pa tudi »Slov. Gospodar«, katerega naročnik so bili, kliče: »Gospod, večni mir in pokoj jim daj, ter večna luč jim sveti naj!«

—k—

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj V prvi seji državnega zbora dne 16. t. m. je finančni minister predložil proračun za l. 1895. Skupna potrebščina znaša 636,527.870 fl. in pokritje 638,985.517, torej prebitka 2,457.707 fl. V proračunu je omenjena osnova spodnje gimnazije z nemškoslovenskim učnim jezikom v Celju. Klub združene nemške levece pa je bojda sklenil glasovati zoper to gimnazijo. — Dr. Luegerjeva petdesetletnica se je jako slovesno obhajala. — Pretekli ponedeljek so delavci na mnogih shodih zopet tirjali splošno volilno pravico.

Češko. Med Mladočehi vlada velika nevolja, ker se češka radikalna ali napredna stranka že postavlja na svoje noge in hoče pri prihodnjih volitvah izpodriniti Mladočehe. Dokler med brati Čehi ne bode več edinosti in krščanstva, kakor par let sem, tudi za nas Slovence ne bodo napočili boljši dnevi. — V nedeljo se je v Pragi vršil shod zaupnih mož nemške stranke na Češkem.

Moravsko. Dne 11. oktobra je umrl na svoji graščini blizu Brna grof Egbert Belcredi, jeden prvih konservativnih politikov. Bil je vodja moravskih konservativnih veleposestnikov, bil je izvrsten katoličan in prijatelj obrtnikov in kmetov. Časten spomin takemu možu!

Štajarsko. Dne 15. oktobra je bila v skupini mest in trgov Bruck-Ljubno volitev državnega poslanca namesto umrlega dr. Heilsberga. Zmagal je liberalni kandidat profesor Lorber s 767 glasovi, med tem ko je nemško-nacionalni župan Walz dobil 687 glasov. Govori se, da je vlada precej pomagala liberalcem. Sicer pa je nam Slovencem vse jedno, kdo da bi bil zmagal.

Koroško. Kat. politično in gospodarsko društvo za Slovence priredi shod zaupnih mož prih. sredo popoldne ob 1/23. uri v veliki dvorani pivovarne »Massgarten«. Razgovor bode o političnem položaju in narodnih tirjatvah, o bodočih občinskih in prihodnjih deželno- in državnozbornskih volitvah ter o gospodarskih razmerah in potrebščinah. Večer ob 7. uri bode pa ravno tam slavnostna beseda v čast Andreja Einspielerja in Antona Martina Slomšeka. Štajarski Slovenci, komur je mogoče, naj se udeleži tega shoda in slavnosti!

Kranjsko. Na Notranjskem bode v kratkem dopolnilna volitev deželnega poslanca; sedaj se vršijo prvotne volitve in ima katoliška stranka mnogo upanja na zmago. — V Horjulu so ustanovili posojilnico. — Katoliško društvo za delavke se v Ljubljani kmalu ustanovi. To je potrebno, ker socialni demokrati tudi delavke vabijo v svojo družbo.

Primorsko. Tržaško deželno sodišče je ukazalo okrajnima sodiščema v Piranu in Kopru, da si še ta mesec morata napraviti dvojezične napise, pečate in oglase. To je le mrvice pravice, in vendar so po koncu vsi lahoni! — Največji sedaj živeči slovenski pesnik Simon Gregorčič je v Gorici v ponedeljek obhajal petdeseti rojstni dan. Vsi slov. listi so mu častitali; tudi »Slov. Gospodar« mu kliče: Na mnogaja leta!

Ogersko. Nj. Veličanstvo svetli cesar so imeli v

Budapešti in Gödöllu prve dni tega tedna srbskega kralja Aleksandra v gostih. Z Ogerskega se odpelje srbski kralj v Berlin k nemškemu cesarju. — Liberalni predlogi o veri otrok in o civilnih matrikah je gosposka ali magnatska zbornica sprejela. — Pred tednom so imeli ogerski škofje zopet konferenco ali posvetovanje. Bojda so sestavili pismo do cesarja, v katerem prosijo, naj vladar postave o civilnem zakonu ne potrdijo.

Vunanje države.

Rim. Še ta teden bode posvetovanje pred sv. očetom o pripomočkih, s katerimi bi bilo mogoče razkolne škofije jutranjih dežel zjediniti s katoliško cerkvijo. Tega posvetovanja se udeležita melhiški patrijarh Jussuf in sirsokatoliški patrijarh Behman.

Francosko. V proračunskem odseku je 10. okt. izjavil vojni minister, da se vojna, ki v miru tako šteje 505.000 mož, mora za 35.000 mož zvišati. Odsek sicer v to ni hotel privoliti, ali poslanci se bodo gotovo udali želji vlade. Kedar pa Francozi število vojakov pomnožijo, potem to storijo Nemci in tudi naše cesarstvo. Nesrečni mir, da toliko staneš!

Belgijsko. Dne 15. oktobra so se prvič volitve vršile po novem volilnem redu. Glasovalo je 1,370.000 volilcev, ki so vsled nove postave oddali 2,100.000 glasov. Kakor že nekaj let sem, tako bodo tudi zanaprej imeli vsled te volitve katoličani zdatno večino v poslanski zbornici in senatu (gosposki zbornici.) Liberalci so mnogo zgubili, ali socialisti imajo blizo 20 poslancev.

Nemško. Antisemitji, sovražniki židov, imeli so shod v Eisenachu ono nedeljo in se zjedini. Vodje antisemitov so pa na Nemškem do zdaj večinoma le nekateri protestanti. — Na Pruskem hočejo poojstriti postave zoper socialiste in anarhiste. Dobro, naj pa tudi prepovedo brezverskim profesorjem in časnikom udrihati po sv. veri!

Rusko. Car je, kakor smo že pred tedni omenili, nevarno bolan. Zdravnik Saharin mu je naravnost povedal, da je bolezen neozdravljiva; toda zdravnik profesor Leyden iz Berlina je rekel, da še se carju dá pomagati. Med tem časom, ko bode car na grškem otoku Krí, bodeta vladala carjevič Nikolaj in veliki knez Mihael.

Bolgarsko. Kar je ta država osvobodjena, so se državne potrebščine popetorile, dohodki pa le počvetorili. Ako bode vlada hotela davke zvišati, mora pospeševati obrtnijo, trgovino in poljedelstvo. Da Bolgarsko lepo napreduje, vidi se iz tega, da je v Amsterdamu bilo odlikovanih 396 bolgarskih razstavljalcev.

Turško. One dni je bilo v Carigradu nekaj Bolgarjev, da so po nalogi kneza Ferdinanda sultanu izročili darila. Sultan jih je prijazno vsprejel in odlikoval z redi. Povabil jih je tudi na obed. Vse to kaže, da je sultan Bolgarjem naklonjen.

Azija. Gotovo je, da so Japonci gospodje v morskem zalivu Pečili. Tudi na suhem se vedno pomikajo proti Kitaju; toda imajo pri tem mnogo težav. Dne 8. okt. so Japonci zasedli mesto Viču. Kitajci so siromaki proti sovražnim Japoncem, doma pa tudi; kajti nekateri časniki poročajo, da je po Kitajskem tu in tam nastal punt.

Za poduk in kratek čas.

Kralj Robert Sicilijanski.

(Čudna povest; po „Leigh Hunt“.)

Kakor nam stari zgodovinarji poročajo, bil je sicilijanski kralj Robert, brat papeža Urbana in cesarja